

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben hához hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkosik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, március 18.

Egyesült erővel.

(P.) Kossuth Ferenc ceglédi beszédében szabatosan megállapította a helyzet mérlegét, megmutatta a jövő perspektíváját és kiövekelte az utat, amelyen a nemzet nagy céljaihoz eljuthat.

Rámutatott arra, hogy a kvótaemelések árán biztosítottuk azt, hogy az önálló bankot 1910-ben és az önálló vámterületet 1917-ben fölállíthatjuk, ha a nemzet úgy akarja. S ez a nagy jelentőségű vívmány egymagában elegendő bizonyíték a függetlenségi párt elföladásáról forgalomba hozott rosszhiszemű rágalmak megcáfolására, mert a gazdasági önállóság a függetlenségi program sarkalatos tétele, amelynek megvalósítására, ime, a koalíciós alakulás keretében is lehetett módot találni, ami nem történetelt volna meg, ha a függetlenségi párt és annak vezérlete akár elveit földadta, akár azoknak érvényesítésében ingadozást vagy lanyhaságot is tanúsított volna.

Ebben a tekintetben tehát a helyzet kulcsa a nemzet kezében van. Ha 1910-ben és 1917-ben többséget ad a nemzet

a függetlenségi pártnak, akkor a gazdasági önállóság bizonyosan meg lesz; ha nem ad többséget, akkor önmagára veszen; mert örök igazság van abban a mondásban, hogy: »minden országnak olyan kormánya van, amelyet megérdemel.«

Ha meg lesz a kellő időben a gazdasági önállóságnak a többsége a parlamentben, akkor annál biztosabban célt érhetünk, mert a 67-es alapon álló koalíciós pártok nem fogják akadályozni a többség ezen akaratának keresztülvitelét, sőt még az sincs kizárva, hogy szerédket nyújtanak rá. Hiszen ime, amikor Kossuth Ferenc a kiegyezési tárgyalások során nehéz küzdelmet vívott az osztrákokkal a szerződéses forma és a gazdasági önállóság lehetőségének biztosítása érdekében, tudvalevőleg a kormány 67-es tagjai lojálisan és erővel támogatták őt, noha az ő programjuknak a gazdasági közösség felel meg.

Eppen azért Kossuth határozottan állást foglalt a koalíció fentartása mellett; mert oly időket élünk és oly nehéz viszonyok között van az ország, hogy igazán pártkülönbség nélkül minden magyar ember és minden jó hazafi összetartására van szükség, hogy a reánk

váró küzdelmekben a siker reményével megállhassuk.

Különben nálunk történelmi precedens is van az ilyen koalíciós alakulásra. Kossuth Lajos ugyanis 1848-ban szintén koalíciós kormányt alakított Deák Ferenccel, Széchenyi István gróffal és Eötvös József báróval, akiket tudvalevőleg épp olyan elvi ellentét választott el öle, mint a milyen elvi ellentét forog fenn ma Kossuth Ferenc és a 67-es miniszterek között. De Kossuth Lajos azt tartotta, hogy amikor veszélyben forog a hazánk, és az ország jövőjének biztosításáról van szó, akkor »ne azt keressük, ami elválaszt, hanem azt, ami egyesít bennünket.« Jó lenne ezt emlékkébe tartani különösen azoknak a nagyhangú hazafiaknak, akik Kossuth Lajos nevéből szeretnek maguknak tőkét csinálni, de a nagy hazafi nagy tetteit nem igen utánozzák.

Kossuth Ferenc tehát bizalommal tekint a jövő elé, de a siker garanciáját a nemzeti erők egyesítésében, s különösen a függetlenségi párt szoros összetartásában látja. Ugyanezt az eszmét hangoztatta Cegléden Holló Lajos, a függetlenségi párt alelnöke is, akinek a párt-egység fentartásáról és a Kossuth vezérletéhez való rendíthetetlen ragaszkodásról

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A névjegy.

Írta: Zsoldos László.

Dr Kőszály Tibor ur már többszörös családapa volt ugyan, hanem azért még egyáltalában nem vetette meg a kalandokat, amelyek pedig férjek, és kivált apák számára tudvalevőleg tilosak. Ha kopasz tarkóján fényes cilinderkalapjával, keztyűs kezében ezüstgombu sétapálcájával, peckesen végigsétált az utcán, bizony nem egyszer gyorsította meg lépteit egy-egy karcsubb ruhaderék, dus hajkonty, vagy csinosabb boka láttára. Ilyenkor Tibor ur kidüllesztette a mellét, a nyelén ragadta meg a sétapálcáját és halkán fityörészni kezdett, mindezt önkénytelenül a karcsu derék, vagy csinos boka láttára. Es így sietett a bájos ismeretlen után.

Hogy az ismeretlenből olykor ismerős lett, az Kőszály Tibor ur hódító tehetségének az érdeme. Hogy azonban a kaland olykor a gallériára nézvést ilyenféle bókokkal végződött, mint:

- Arcátlan!
- Mit tolakszik?
- Az aranyláncomat akarja letépni?
- Rendőrt hívok, ha tüstént el nem tároodik. Azt viszont a hölgyek bárdolatlanságá-

nak es hiányos szépérzékének kell tulajdonítani; már t. i. Kőszály ur vélekedése szerint.

A nők szerinte egyáltalában nem viselik magukat úgy, ahogyan az a huszadik század felvilágosult gyermekeit megilletné.

— Mit beszéltek — lakadt ki néha a kaszinóban barátai előtt, — mit beszéltek nőemancipációról, amikor a nők egy részében ma még annyi intelligencia sincs, hogy meg tudják érteni és becsülni, mi az egy férfi, egy idegen férfi odaadása? Hisz' egy ismeretlen embert, aki aselőtt sohasem látott bennünket, egy csapásra meghódítani a legnagyobb dicsőség és tekintet szerencséjének — magyarázta emelt hangon — minden hölgy, akár asszony, akár pedig leány, ha olyan disztigvált uriember, mint én, a lábához akarja rakni a hódolatát.

A kaszinóbeli barátok természetesen jóízű mulattak Kőszály barátunk méltatlankodó kitérésein, de azért egy részük nyíltan, másik részük titokban mindig helyeselte a merész aszfalt-reformátor nézeteit.

Amde Tibor ur csupán férfi társaságban szokott ilyen vandál módon beszélni az asszonyokról. Oh, hölgyek között gyöngéd volt, mint a bársony és sima, mint a kigyó. Nem csoda, ha kigyó módjára tudott betérközni a női szívek sziklája közé.

Ilyen sziklaszivű hölgy volt a többi között

Bokorka Mihályné is, a szép és fiatal szőke özvegy. És nem vad volt, ahogyan Kőszály az aszfalton kezdődő kalandjainak hősnőit nevezte, hanem szelid házi galamb. Bájos és lekötelező módon, kékszemű és vöröshajú, szóval a kis város szerelmi fogalmait szerint valóságos istennő. Egyébiránt vagyonszorongó, aki zsurokra járt és zsurokat adott. Kőszály is zsuron ismerkedett meg vele.

Tibor ur felesége, aki bizonyára egyike volt a legjámorabb és legkevésbé féltékeny asszonyoknak, természetesen még csak nem is álmodta, minő érzelmeket ébresztett fel az urában a szép özvegy. De ha tudta volna is, talán akkor sem ért vele semmit, mert Kőszály alig néhány találkozás után már olyan szerelmes volt Bokorkánéba, hogy ettől a szerelemtől, ugy lehet, még tulajdon hitvestársának közbelépése sem birta volna eltántorítani.

— Soha, — ismételtette magában Tibor ur — soha még ilyen gyönyörű szőke haját. És micsoda fejedelmi alak! Micsoda fejedelmi alak!

A fejedelmi alak azonban méltóságos fölépésében is fejedelmi akart lenni és hideg részvétlenséggel hallgatta végig legujabb udvarlójának veszedelmes ömlegéseit s ezzel a taktikával természetesen csak annál inkább felkorbácolta Kőszály urban az alvó orosziant.

Szabott árak! Javításokat elfogad!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy fővárosi mintára egy kizárólagos

harisnya- és ernyő-üzletet nyitottunk.

Tartunk állandóan óriási választékban mindenféle

női-, férfi- és gyermekharisnyákat,
 eső- és napernyőket

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Kiváló tisztelettel

Bartos H. és Társa

Rákóczi-ut 2.

Fiumei kávébehozatali társaság üzlete mellett.

szóló kijelentései azért birnak nyomaték-
kal, mivel éppen neki és a vele szoro-
sabb összeköttetést tartó csoportnak fron-
dörködést, pártbontási törekvéseket impu-
láltak azok, akik a mai alakulás fölrob-
banását oly szívesen látnák.

A ceglédi manifesztáció után azonban
most már kétségtelen, hogy nincs disz-
szonancia a függetlenségi pártban és biz-
ton remélhető az is, hogy a koalíciós
pártok összhangját sem fogja megzavarni
semmi.

S ha higgadt megértéssel, hazafias
összetartással és egyesült erővel folytat-
hatjuk tovább az alkotások munkáját,
akkor az áldás nem maradhat el. Tor-
zsalkodni, pártoskodni majd ráérünk ak-
kor is, amikor már tető alatt lesznek
azok az alkotások, amelyekre önként
vállalkoztunk, amelyeknek megteremtése
a koalícióra nézve politikai kötelezett-
séget, a nemzetre nézve sürgős szüksé-
get képez.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc 18.

Elnök: Justh Gyula.

A mai ülés tíz órakor kezdődik. A jegyző-
könyv hitelesítése után, néhány jelentéktelen
elnöki bejelentés következett. Lengyel Zoltán
indítványozza, hogy a Ház 100 koronát sza-
vazzon meg Kossuth Lajos sírjára teendő ko-
szoru céljára. Az indítvány tárgyalására határ-
nap kitűzését kéri.

Az elnök: Mivel Lengyel Zoltán indítványa
nincs megszövegezve, ennél fogva a tárgyalás
napját egyelőre nem állapíthatja meg.

Vlár Aurél és Szemrecsányi György inter-

pellációt jegyzettek be. Az interpellációkra fél
kettőkor fognak rátérni.

Napirend előtt felszólalt

Apponyi Albert gróf közoktatási miniszter:
Molnár Jenő tegnapi kijelentéseire reflektál.
Nem áll az — úgy mond a miniszter — hogy
én évek előtt a hárszabályrevízió ellen küz-
döttem. Csak ezt akartam megállapítani.
(Tetszés.)

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter:
Szintén Molnár Jenő tegnapi kijelentésével fog-
lalkozik. Az önértetes ember belátja hibáját,
belátja tévedését. Ebben nincs semmi. Ő is (a
miniszter) belátta, hogy a horvátokkal té-
vedett.

Nem hajlandó ebből azonban a konzek-
venciákat levonni, amint azt Molnár kíváná.
Nem hajlandó erre először, mert abból az or-
szágra nézve semmi hasznosat nem lát, másod-
szor mert amikor tévedett, még nem volt mi-
niszter és így tehát nincs miért konzekvenciát
levonni. (Tetszés. Helyeslés a függetlenségi-
eknél.)

A hárszabályrevízió.

A zárszó jogával élve Lengyel Zoltán, szól
a javaslat ellen. A sajtó viszonyokkal foglal-
kozik. A kormány azt mondja, hogy a közvé-
lemény az ő oldala mellett van. Ez tévedés. A
pauzálás ujságok nem tárják fel őszintén a
helyzetet. A maga részéről nem ellentett volna
egy bizonyos mérvű hárszabály szigorítást. A
hárszabályrevízió mai formájában a közvélemény
is elítéli. Kossuth legutóbbi ceglédi beszédével
foglalkozik. Sorra veszi Kossuth kijelentéseit.
Lehetetlennek látszik Kossuth beszédéből, hogy
a pártnak komoly szándéka volna az önnálló
bankot felállítani. (Ellenmondás a függetlenségi
párton.)

Az elnök figyelmezteti, hogy közeledjék a
tárgyhoz.

Lengyel Zoltán: A hárszabályrevízió kive-

A szobalány — miután belülről jól be is
zárt az ajtót, már rég eltűnt az előszobából, de
Kőszály Tibor ur még mindig ott állt a bezárt
ajtó előtt, akár a sóbálvány.

Végre hiúságában és önértetésében végig se-
bezve, lehorgasztott fővel, mint a megvert kutya,
elkullogott. És méltó haragjában soha, de soha
többet rá sem nézett özvegy Bokorkáné. Még
csak nem is köszönt neki, ha találkozott vele.

Pedig kár. Mert ha köszönt volna neki, ak-
kor egyszer talán Bokorkáné is leküzdötte volna
magában Kőszály Tibor ur iránt ama nevezetes
látogatás óta érzett vad gyűlöletét, s nem való-
színűtlen, hogy egy gyöngébb pillanatában még-
is csak megkérdezte volna a kiutasított udvarlótól:

— Mondja csak Kőszály, micsoda arcátlan
tréfa volt az magától, hogy — akkor a felesé-
gével, meg a gyermekeivel akart betolakodni
a lakásomra? Miféle eljárás volt ez magától?

És ebből a haragos kérdésből szegény Kő-
szály Tibor egy csapásra megértette volna a
szörnyű valót, hogy tudniillik ama látogatáskor
minő névjegyet küldött be a szobalánynyal a
szép özvegynek. Tudniillik olyan névjegy, a-
melyet egy, az egész családjával tett multkori
látogatása előtt dugott volt a tárcájába arra az
esetre, ha az illető familia, amelyikhez mentek
és amelyiket otthon is találtak, netalán nem
volna odahaza és amelyik névjegyre éppen a
családi látogatás kidomborítása véget a név
után, hogy:

Dr. Kőszály Tibor.

Ironnal még ezt írta volt oda:

„Néjével és gyermekeivel.”

Ezzel a famózus névjegygyel jelentette be
magát: Kőszály ur a várva-várt találka idején a
szép özvegynél.

szi a nemzet kezéből, egyik éles kardját. A
közvélemény már elő van készítve a létszám-
emelésre.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter:
Azok a bolond ujságok írják:

Lengyel Zoltán: Nagyon gyanus, hogy az
ujságok már részleteket is tudnak a létszám-
emelésről. Gyanus az is, hogy Ausztriában már
meg is van a felemelt létszám.

Jekelfalussy honvédelmi miniszter: (Taga-
dólag int a fejével.)

Lengyel Zoltán: Őt nem nyugtatja meg a
honvédelmi miniszter tagadása.

Öt perc szünetet kér. Az elnök meg-
adja.

Szünet után

Lengyel Zoltán folytatja beszédét. A füg-
getlenségi politika mai kétlakiságának véget
kell vetni. A kétlaki lények a legalsóbbrendűek
a természetben is. Ugyanilyen alsórendű a mai
politika is. A hárszabálykérdésben ma is olyan
álláspontot kellene a függetlenségi pártnak el-
foglalni, mint Tisza István idejében.

Lengyel Zoltán beszéde után áttért a Ház
az interpellációkra.

Az ülést az elnök 2 órakor rekesz-
tette be.

Nuncius és egyetemi tanár.

Wahrmund insbrucki egyetemi tanár, aki
a katolikus egyházjogot adja elő, vallásellenes
gunyolódásokat és kirohanásokat szokott ren-
dezni annyira — szabadgondolkodó. A katoliku-
sok méltán megbotránkoztak rajta és akciót
indítottak elmozdítása iránt. A dolog annyira
ment, hogy maga a bécsi nuncius is fellépett s
a külügyminiszternél ez irányban közbenjárt.
A külügyminiszter a kultuszminiszternek refe-
ráta a dolgot s ebből most politikai ügy tá-
madt. Legújabb bécsi hírek szerint *Granito
di Belmonte* nunciának tegnapi nyilatkozata
erősen foglalkoztatja az összes politikai körö-
ket, amelyek egyelőre csak a nuncius nyilatko-
zatának szó szerinti való szöveget tartják szem
előtt.

A *Vaterland* azt írja, hogyha a nuncius
csak magánbeszélgetést folytatott a külügymi-
niszterrel, akkor mégis furcsának látszik, hogy
a külügyminiszter erről a beszélgetésről értesi-
teni szükségesnek tartotta a vallásügyi minisz-
tert is.

A *Deutsches Volksblatt* a nuncius állá-
sának megrendítéséről beszélt. Ellenben a
Luegerék lapja a *Reichspost* írja: nagyon nehéz
dolog volna a nunciés logikus előadása ellen
valamit fölhozni, mert Wahrmundnak izgató
beszédei nem egyezhetők össze azzal az alko-
tással, melyek mint a katolikus egyházjog ta-
nára elfoglal. Valószínű, hogy Wahrmundnak a
legrövidebb idő alatt el kell hagyni állását.

Kossuth és a király betegsége Kos-
suth Ferenc kereskedelmi miniszter a ma dél-
utánra tervezett bécsi utazását a *király beteg-
ségére való* tekintettel bizonytalan időre elha-
lasztotta.

**A néppárt a két éves katonai szol-
gálatért.** A néppárt utolsó értekezletén beha-
tóan foglalkozott a két éves katonai szolgálat
kérdésével és kimondta, hogy ennek érdekében
már most nagy agitációt kezd. A pártnak eb-
ben az irányban kérvénye is van a Ház előtt,
amelyet 180.000 választó irt alá.

Végre egyszer, a harmincketedik találko-
záson megnyílt a kőszikla. Prózáisan szólóvá
özvegy Bokorkáné kapitulált. Husos arcát a
legyezője mögé rejtve kimondta a rég lesett szót:

— Látogasson meg, kedves Kőszály holnap
a lakásomon. Várom délután négy órakor.
Tibor ur akkorát szeretett volna ugrani
örömben, mint a bakkecske. De nem ugrott,
mert ez feltűnő lett volna. Ő pedig minden
áron kerülni akarta a feltűnést. Ez a találkozás
az ő kettőjük titka s ez a titok édes, ez a
titok boldogító.

Szívében ezzel a boldogító tudattal, zsebén-
ben a névjegytárcájával másnap délután pontos-
an négy órakor becsöngetett a szép özvegy
lakásán Kőszály Tibor. A szobalány ajtót nyitott.
— Itthon van a nagyságos asszony? —
kérdezte egykedvűséget erőszakolva magára a
látogató.

— Itthon van kérem, — felelte szobalány
— kit jelentsek be?

— Kőszály elővette a zsebéből krokodilbőr-
utánzatú tárcáját s előkelően hanyag kézmozdu-
lattal névjegyet húzott ki belőle.

— Jelentsen be . . . vigye be csak a nagy-
ságos asszonynak a névjegyemet, — szólott és
átadta a szobalánynak a kártyát.

A szobalány bement, Kőszály dobogó szív-
vel várt. A szobalány kijött.

— Végre — fohászkozott magában a nő-
hódító — végre a karomba zárhatom (Tudni-
illik nem a szobaleányt, hanem az urnójét.)

A szobaleány azonban kijött egészen az
előszoba küszöbéig és ridegen ennyit mondott:

— Kérem, nincs itthon a nagyságos asszony.

Ezzel gyorsan becsapta Kőszály ur orra
előtt az ajtót.

Bihar megye közgyűlése.

Biharvármegye törvényhatósága tegnap tartotta meg az idei első közgyűlését. A tisztújítás utáni első közgyűlés nagyon gyér volt. Alig volt jelen egy pár megyebizottsági tag. A közgyűléstől tudósításunk a következő:

Glac Antal főispán, elnök 9 órakor megnyitván az ülést, következett az első tárgy, az alispán időszaki jelentése. A jelentés szerint a megye közegészségügye nem volt kielégítő, különösen Érolasi és Okány községek szenvedtek sokat a járványoktól. Az adóhátralékok, pótdadók sokkal rosszabban folynak be, mint az előző évben. A gazdasági állapot a megyében jelenleg kielégítő. Az igazoló választmány bejelenti, hogy a buntyesdi megyebizottsági tagválasztást felebbezés folytán megsemmisítették, mely határozat jogerőre is emelkedett. E szerint üresedésbe jött három megyebizottsági tag helye. Az igazoló választmány javasolja, hogy az új választást 1913 évig tartó hatálylyal május 9-én tartásuk meg Tempeleán Dezső elnökletével. A közgyűlés egyhangulag fogadta el az igazoló választmány javaslatát.

A számonkérőszék jelentése szerint az ügymenet rendes lefolyású volt, kivéve az árvásrőket, hol a gyermekvédelem mozgalma érzékenyen megnövesztette a munkákat és ennek elvégzése csakis a legnagyobb szorgalom mellett volt lehetséges. Ezért nagy megelégedéssel vette tudomásul a közgyűlés a számonkérőszék jelentését.

A közszükségleti alap 1907. évi zárszámadásának tárgyalásánál bejelentették, hogy a pótdadók még mindig nem hajtották be és emiatt kisebb zavarok is fordultak elő.

A miniszteri leiratok keretében ismét előkerült Magyar János élesdi hentes ügye, mely még az 1904. évi zendülésből dotálódik. — A mézárós ugyanis a meghatalmazáson felülszálított husárainak árát csak jóval később kapta meg és ezért pénzének kamatait is kérte. A miniszter e tárgyban úgy döntött, hogy a megye hallgassa meg a főügyész véleményét és úgy hozzon saját hatáskörében határozatot. A tiszti ügyész véleménye nem találta jogosnak Magyarit kérelmét és ennek alapján a közgyűlés is elutasította azt.

A szolgabírák beosztása által felmerült átköltözködési illetményekre a számvevőség oly irányú előterjesztést tett, hogy azok nem illetik meg a szolgabírákat abban az esetben ha a főispán helyezi át őket.

A közgyűlés most a számvevőségnek eme előterjesztését elvetette és szolgabírákra kimondotta, hogy jogosan kívánhatják az átköltözködési illetményeiket.

Ezután a megyei új hidak kerültek tárgyalás alá. Keszthelyi Zoltán megyei főjegyző bejelenti, hogy az élesdi hid költségeinek fedezetéről már most kell gondoskodni a megyének. Tekintettel azonban arra, hogy a közel jövőben élesdi, sarkadi, hencidai, pocsjai, szakáli, kóti és remetei hidak ujjá építése is szükségessé válik, azért javasolja, hogy az új hidak költségeiről is gondoskodják a vármegye az élesdi hid költségeivel együtt.

Az új hidak mind maradandó anyagból, vasból fognak készülni, mert végeredményükben csaknem annyiba kerülnek mint a fahidak. Javasolja, hogy ezek fedezetére a megye már most szavazzon meg 100,000 korona kölcsönt, melyet a megye a szükséghez mérten fog fel-

venni. A főjegyző javaslatát a megye egyhangulag elfogadta.

A tisztviselőknek az egyes pénzüzeteknél elfoglalt tisztségeire a megye kimondotta, hogy az állásokat nem találja összehérhetetlennek azért a tisztviselőknek a szükséges felhatalmazást megadták.

A gazdasági munkások helyzetének elmozdítása érdekében az alispán bekérte a főszolgabírák véleményét. Ezek alapján megállapította az e célra kiküldött bizottság a különböző munkanemeket, melyek meghonosításával a munkások helyzetét elő lehetne mozdítani. Ezek megvalósítása a megyében 95280 koronába kerülnek. Javasolja az alispán, hogy a szükséges pénz megszerzése végett a megye írjon fel a földmivelésügyi miniszterhez.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta a javaslatot.

Tárgyalás alá került a megye közszükségleti alapjának 1907. évi költségvetése, melyben tudvalevőleg 5. és félszázalék pótdadó volt felvéve és a miniszter nem hagyta jóvá. E tárgyalásnál dr. Miskolczy Ferenc alispán hivatkozik arra, hogy a megyének eddig meg volt az a joga, mely szerint a közszükségleti alap terhére vetették ki az elaggott jegyzők, jegyzői özvegyek és árvák segélyezésére pótdadót. Ez ellen az eddigi kormányok sohasem szólaltak fel, annál is inkább, mert ily célra a miniszteri utasítás amaz intézkedése, hogy a jegyzői nyugdíj-alap terheltesék meg, nem eszközölhető.

Indítványozza az alispán, hogy e tárgyban írjon fel a megye a miniszterhez és ismertesse az ügyeket, annál is inkább, mert hasonló intézkedések folytán a megye nagy zavarokba kerül, mely anyagi veszteséggel fog zárulni.

A közgyűlés az árvásrőknél egy ülnöki és egy aljegyzői állást rendszeresített, tekintettel a tolyton növekedő ügyforgalomra.

Általában a közgyűlés minden tárgynál az állandó választmány javaslatát fogadta el.

A közgyűlést ma folytatják.

Előadás a nagybirtokról.

Tegnap délután Budapesten az Aquinói Szent Tamás Társaság rendes ülésén dr. Krüger Aladár felolvasást tartott a magyar nagybirtokról. Előadásában foglalkozott a magyar nagybirtok multjával, jelenével és jövő feladataival. A multa nevére kimutatta, mennyire téves az a tendenciózus ráfogás, mintha a magyar nagybirtok csak az erőszaknak és fejlődési önkénynek köszönne létét. Eredetileg az ingatlanok sokkal csekélyebb jelentősége volt, mint az ingóságoknak s az ingatlan csak az ingók járuléka volt. Az ingatlan tulajdonosa lassabban fejlődik, mint az ingóké s a királyok nem tesznek mást, mint ezt a természetes fejlődést segítik elő az adományozásokkal. A nagybirtokokat rendszeresen az ország lakatlan hátságos részein adományozták, itt keletkeznek a nagy uradalmak. A nagybirtoknak ez a lassu kialakulása eltart I. Károly uralkodásának végéig.

Nagy Lajossal kezdődik a magyar nagybirtok történetének második korszaka, a mikor a kifejlődött nagybirtok rendszer döntő befolyást gyakorol az állam sorsára. A nagybirtokosok érdeme Hunyadi kormányzósága, Mátyás királysága s a Habsburgok alatt a nemzeti felkelések vezetése; az ő bűnük a pártoskodás és Mátyás fényes korszaka után az idegen uralom meghonosítása. A nagybirtok eme döntő szerepét megtartja a szatmári békéig.

A szatmári békével kezdődik a harmadik korszak, a nagybirtok elnemzetietlenedésének kora, a mikor nagybirtokosaink egyedül az udvar kegyeit hajhásszák, az udvar viszont idegen nagybirtokosokat telepít be.

Széchenyi fellépésével kezdődik a negyedik, az ujkor, a mikor a nagybirtokosok tudatára ébrednek nagy kötelességeiknek és Széchenyi példáját követve, egyre fokozódó részt vesznek a nemzet munkájában.

Az értekezés második része statisztikai adatok alapján bemutatja a nagybirtok mai képét Magyarországon. Részletesen ismerteti a nagybirtok megoszlását, a nagybirtok viszonyát a népesedéshez, közgazdasághoz.

A befejező rész a nagybirtok feladataival foglalkozik. A nagybirtoknak Magyarországon nemzeti, társadalmi (szociális és gazdasági) feladatai vannak, amely feladatokat csak mint nagybirtok oldhat meg. Rámutat úgy a tulajdonságba vitt bérleti rendszer, mint a tulajdonságba vitt parcellázási ház hátrányos következményeire. A nagybirtoknak lehetőleg házi kezelésben kell lennie, bérletnél a kis emberek bérletközvetítői ajánlatosak. Így erősíti az állandó cseléd-személyzet a magyar parasztságot, az állandó tiszt személyzet a magyar középosztályt s az ily szilárd társadalmi alapokra építő magyar nagybirtokos osztály méltóképp töltheti be nagy nemzeti hivatását; a magyarság erősítését az erkölcsében és anyagiakban erős magyarság vezetését.

UJDONSÁGOK.

* **A király állapota.** A király egészsége állandóan jó, náthája egyre jobban oldódik s a köhögés is alig bántja. Az éjjelt zavartalanul töltötte, jó étvágygyal reggelizett; életmódja csak annyiban változott, hogy néhány nap óta nem szivarozik. A holnapi általános kihallgatás elmarad.

* **Rátkay-bácsi nevenapja.** A Bihar megyei Tanítóegyesület József napja alkalmából meleg szeretettel üdvözölte derék elnökét Rátkay bácsit. A tanulóság 30 tagu küldöttsége élén Kovács János üdvözölte az elnököt és tolmácsolta a Tanítótestület őszinte jó kívánságait. Ezután a nagyváradi tanítószék kitűnően szervezett dalárdája alkalmi dalokat adott elő pompás előadásban. Az ünnepelt meghatott szavakkal köszönte meg a tanítószék iránta érzett szeretetének megnyilvánulását. Az üdvözlő küldöttségben Szirmay Miksa és Kis István s tanfelügyelők vettek részt.

* **Az első böjti este.** A nagyváradi katolikus kör ma, csütörtökön este 6 órakor tartja a főgimnázium disztermében ez évben első böjti estéjét, amelynek magas színvonalon álló, vonzó programja bizonyára élénk érdeklődést kelt a kath. kör matinéinak közönségénél. A böjti este műsora: 1. Weber: Grand Polonaise; zongorán előadja Feiser Sárika; 2. A katolikus érület: felolvasás, tartja dr. Lesztván Endre theol. tanár; 3. Az ezüst fátyol legendája, Váradi Antaltól; szavalja Csordacsics Ferencné.

* **Miniszteri kiküldöttek Bagamérban.** A tegnapi nap folyamán dr. Basa miniszteri kiküldött kiutazott Bagamérba. A miniszteri kiküldöttel dr. Mórincz Ernő megyei főorvos, Dobozy Kálmán érmihályfalvai főszolgabíró, dr. Deme Béla járási orvos utaztak meg

ki. Dr Basa még a tegnapi nap folyamán megkezdte vizsgálatát és ennek során megállapította, hogy a trachomát tényleg Amerikából hozták be és pedig Ohio Dakotából, hol mindnyáján egy vasgyárban voltak alkalmazva. A megbetegedett emberek elmondották, hogy Amerikában lakásaikon össze voltak zsúfolva s ott oly nagy szemében voltak, hogy az szinte elképzelhetetlen. Az amerikai munkások között is sok szemfájós ember volt, de azok nem kezeltették a bajt s ők is e miatt hanyagolták el. A hazajött emberek mindnyájan családapák voltak és ők inficiálták a családjuk többi tagjait. Gondatlanság nem terheli az orvost. Ezek megállapítása után a főszolgabíróval egyetemben dr Basa a község iskoláit bezáratta. A beteg embereket a legnagyobb tartózkodásra figyelmeztette s a községben a legmesszebbmenő óvintézkedéseket fogantatották.

† Dr Kovács István. Egyházmegyénknek egy fiatal, rendkívül tehetséges, ritka szép képzettségű és kiváló buzgalmas tagja dr Kovács István, debreceni segédlelkész, folyó hó 17-én három heti kínos szenvedés után elhunyt. Igaz, őszinte részvételt vesszük a gyászirt, mely érzékeny veszteséget jelent, nemcsak a debreceni hitközségre, hanem az egész egyházmegyére. Az elhunyt fiatal papnak érdekes pályafutása volt. Beregmegyében *Muasalyon* született 1875 ápr. 1-én. Apja testvére volt *Kovács Béla* nagyváradai püspökségi főügyésznek. Mint kis diák Nagyváradra a Nogáll-féle Szent Vincze intézetbe került, hol igen sokszor maga a boldogult püspök taníttatta, ki korán észrevette tehetségeit. Gimnáziumi tanulmányai végeztével a lazaristák közé lépett, kik Rómába küldték, hol megszerezte a teológia és filozófia doktorátust. 1899-ben szentelték pappá. Majd tanárnak küldötték Konstantinápolyba, hol a lazaristáknak intézete van. Betegeskedni kezdvén, Váradra jött nagybátyjához, betegségéből felépülvén, a váradai egyházmegye szolgálatába lépett s 1905. őszén debreceni káplán lett. A civis városban csakhamar megkedvelték, Wolafka mellett is tudott népszerűséget szerezni magának. Nem csoda, mert nagy tehetsége, szép képzettsége sok oldalú ismeretköre mellett igen jó szónok volt, pompás kedélye, szípközölő szellemiségű nagy buzgóságú pap, kinek különös gondja volt a szegényekre és gyermekekre. Anyanyelvén kívül folyékonyan beszélt latinul, németül, angolul, franciául és olaszul, jól értett törökül és görögül. Pompásan rajzolt és festett; értett a zenéhez, pusztán hallásra a legnehezebb darabokat is kottára tette. Valóságos ezermester volt, értett a fegyverekhez, gépekhez és az órásmesterséghez. Kínos betegségét (vese gyuladás) példás türelemmel viselte, utolsó szava volt: Jézusom segíts! Temetésére mely ma délelőtt megy végbe, volt kollegái közül Váradról is többen elutaztak. Nyugodjék békében!

* **Népmissió Nagyváradon.** Mint már említettük, az idej nagybőjt folyamán a nagyváradai kath. hívek is részesülnek a népmissió áldásaiban. A missió a várad-olaszi plébánia templomban lesz megtartva nyolc napon keresztül és pedig március hó 21-től 29-ig. Mindennap délelőtt 9 órakor és este 6 órakor szent beszédet tartanak *Guzics és Horváth* jazarista atyák, azonkívül a közbeeső vasárnap és Gyümölcsoltó Boldogasszony napján ezenfelül még délután 2 órakor is lesznek szent beszédek, továbbá az egész missió alatt minden-

nap kora reggeltől késő estig gyóntatnak és intogatják a betegeket. A népmissió szombat, március hó 21-én este 6 órakor litániával és szent beszéddel veszi kezdetét.

* **Áthelyezés és kinevezés.** A Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókján főnökhelyettes változás történt. *Kereszty Kornél* a nagyváradai fiók helyettes főnöke a győri fiók főnökévé neveztetett ki s ezen új állását a napokban el is foglalja. *Kereszty Kornél* két évig volt a nagyváradai fiók főnökhelyettese s előzően, rokonszenves egyéniségével a közönség becsülését vívta ki s távozását sokan sajnálják. Helyére *Schenker Mihály* helyezettett át főnökhelyettesé Nagyváradra az intézet brassói fiókjától.

* **A 48-as népkör gyűlése.** A nagyváradai 48-as népkör választmánya ma, csütörtök d. u. 6 órakor (Szent László-tér Zsigaházban levő helyiségében) gyűlést tart.

* **A miniszter és az iskolakerülő inas.** Belényesen Klein Salamon szabómester tanuló-ját nem járatta rendesen a tanonc-iskolába, a miért a főszolgabíró őt 10 koronára büntette. Klein a főszolgabíró határozatát megfélembreztte, minek folytán az ügy a kereskedelmi miniszterhez került. A miniszter tegnap küldte le intézkedését, mely szerint a 10 koronát 40 koronára emelte fel.

* **Kinevezés.** *Lázár Lorándot*, az Osztrák Magyar Bank nagyváradai fiókjához tisztte nevezte ki az igazgatóság.

* **Makay Vince halála.** *Makay Vince* nyug. községi polgári iskolai tanár elhunyt városszerte mély részvételt keltett. Az elhunyt derék aggyasztán ravatalára tegnap szép koszorukat helyeztek a tantestület, a rokonok és barátok. A temetés ma, csütörtökön délután 4 órakor lesz. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk úgy a magunk, mint az összes rokonok nevében a legjobb férj, apa, nagyapa és rokonnak *Makay Vince* nyug. közs. polg. isk. tanárnak, az arany érdemkereszt tulajdonosának 1908. évi március hó 17-én este 7 órakor rövid szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 84-ik s boldog házasságának 54-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai folyó évi március 19-én délután 4 órakor a róm. kath. szertartás szerint fognak a Nagy-Körözs utca 46. szám alatti gyászháznál beszenteltetni s a *Rulikovszky* temetőben örök nyugalomra tétetni. A megboldogult lelkiüdvéért az engesztelő szent mise áldozat folyó hó 20-án délelőtt 9 órakor a Szent László templomban fog az egék Urának bemutatni. Nagyvárad, 1908. március 17. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Egy jól berendezett ipartelep sorsa.** Evenként sok-sok millió megy ki Ausztriába ipari készítményekért; különösen a bőrgyártás terén vagyunk még nagyon hátra. Örömmel kell tehát fogadnunk minden olyan mozzanatot, amely a magyar bőrgyártás fejlesztését célozza. Nagyváradon szép fejlődésnek indult a Széles-féle bőripari telep, amely villamos motorerőre, modern gépekkel van berendezve s amelyet szakszerű továbbfejlesztéssel és újabb gépek beszerzésével könnyen lehetne virágzó gyárteleppé emelni. Ez a jól berendezett ipartelep már fekvésénél fogva is teljesen megfelel a bőrgyártás igényeinek s ezért ipari szempontból is fontos és kívánatos lenne, miszerint az ipartelep a házzal együtt olyan kézbe kerülne, hogy a bőrgyártás üzeme folytattatnék s a gépek és más felszerelések ne hordat-

nának széjjel, ami egy virágzó ipartelep feloszlását jelentené.

* **Az italmérések korlátozása.** Somogyvármegye a korcsmákról, sörházakról és pálinkamérésekről szóló szabályrendeletét akként módosította, hogy vasár- és ünnepnapokon a korcsmák, sörházak és pálinkamérések déli 12 óráig zárva tartandók. Ezen módosítását azzal a szomorú valósággal indokolja, hogy az alkoholizmus pusztításaira mutat rá s az italmérések túltengése az elzüllés melegágya. — Atiratban hívja fel Somogyvármegye az ország összes törvényhatóságait s köztük Nagyváradot is, hogy hasonló intézkedéseket tegyenek. Na itt ugyan bajosan lehetne egy ilyen batározatot keresztülvinni, mert sokaknak a zsebet érintené az italmérések ilyen üdvös korlátozása. Nálunk pedig ez az első, amint láttuk a zengerajok engedélyezésének kioroszakolásából.

* **A szabadiskola** legközelebbi előadását f. hó 22-én tartja meg érdekes és tanulságos tárgysorozattal. Az előadás tárgya az 1848-iki szabadságharc és az alkotmány ujja születése lesz, amelyet *Mikusay József* polg. isk. tanár tart. Az előadás teljesen díjmentes. Folyó hó 25-én d. u. 6 órakor fogja megtartani előadását dr *Szilárd Béla* vegyész rendkívül érdekesnek és tanulságosnak mutatkozó előadását a rádiumról és tüneményeiről; bemutatja egyszersmind a birtokában levő 40,000 frankot érő rádiumot. Az előadás szintén a szabadiskola előadási helyiségében a közs. polg. fiúiskola II. emeleti zeneteremben fog megtartani. Az előadáson kivételesen 1 K belépődíjjal vehetnek részt a hallgatók.

* **Cigányzene az Edison színházban.** Az Edison mozgófénykép színházban ma délután 6 órától 8 óráig *Hamsa Gyuszi* kitűnő cigányzenekara muzsikál. A népszerű primás és bandája az új műsor gyönyörű képeit kíséri zenével és szünetben hangversenyez. A pompás új műsort rendkívül nagy tetszéssel fogadta a közönség, amely napról-napra szívesebben szórakozik az elegáns, minden veszélytől ment helyiségekben. Az Edison új műsora is nagy és előkelő publikumot vonz s a látogatók elragadtatással nézik a szenzációs ujdonságokat, amelyek közt a francia hadilégihajó megkapóan érdekes felvétel, a drámai és kacagtató bohózatok képek általános tetszésre leltek.

* **Késelő kocsisok.** Tegnap reggel hét órakor parázs verekedést rögtönzött két bérkocsis a Szent László-téren. *Boldizsár József* és *Deli Lajos* kocsisok valami csekélység miatt összeszólalkoztak s a szóharcból késelésre került a sor. *Boldizsár József*, aki éppen reggelizett a nála lévő késsel *Delire* rontott és annak karját oly súlyosan megszurta, hogy a mentők beszállították a közkórházba. *Boldizsárt* a rendőrség lezárta.

* **Köszönetnyilvánítás.** Azon t. szíves felülfizetőknél, kik a »Nagyváradai 48-as Népkör« 1908 évi március 1-én a »Zöldfa« dísztermében tartott táncvigalmának költségeihez adományaikkal járulni szívesek voltak: *Glácz Antal*, dr *Olasz Béla*, dr *Stokkei József*, *Szokolay Tamás* 20—20 kor., *Cseprega Miklós* 16 kor., dr *Adorján Emil*, dr *Halász Lajos*, *Hillinger Miksa*, *Nadányi Károly*, *Stettner István* 10—10 kor., *Kriszta Sándor*, *Sziladky Ernő* 8—8 kor., *Lukács Géza*, dr *Thury László* 6—6 kor., *Kiss Dávid* 5 kor., *Fenesy János*, *Ováry Lajos*, *Schwartz Izidor*, *Szabó Gábor* 4—4 kor., *Balogh Péter* (gyógyász.), dr *Demetrowits Elek*, dr *Dőri Ferencz*, *Fried Ferencz*, *Fried Ferencz*, *Kelen Béla*, *Máthé István*, *Stolcz Henrik*, *Sztankovits József*, *Vicsay István*, *Wegner Mór* 3—3 kor., *Balogh Ferencz*, *Bantner*, *Bencz Gyula*, *Cser János*, *Czeglédy Jeremiás*, *Czelláth Árpád*, *Diósy Ferencz*, *Juricskay Barna*, *Kerekes Elek*, *Király Zsigmond*, *Mellau István*, *Mezey János*, *N. N.*, *Pásztay Lajos*, *Peller Ferenc*, *Pénzes Lajos*, *Rokszin László*, *Sebesy Károly*, *Sinka László*, özv. *Tenkey Sán-*

dorné, Tirschel Gyula, Wallner Ferenc, Zboray Gyula 2—2 kor., Kiss Gyula, Páku Antal 1 kor. 50 fill., Barbus Sándor, Benedek Dávid (Saacsavay u.) Bereczky Sándor, Dezsy Pál, Dobner Juliska, Faur Tótyer, Friedl Mihály, Tudally Bálint, Glück József, ifj. Joó Ferenc, Katona Mihály, Kovács Pál, Magyary Antal, Mazsó, Müller Béla, Nagy János (fésüs), Nagy Lajos, Parocsay István, Szabó Dezső, Szabó Lajos, Szegedy István, Tolna János, Vataki, István, Weisz György, Weisz Lajos, Zsiskov Rudolf 1—1 koronát, Hoba Sándor 40 fillért. Fogadják a szíves adakozók adományaiért a 48-as népkör elnökségének hálás köszönetnyilvánítását.

x MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-3-zer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea sütemény kapható. Telefon 395.

x Csak 18 koronáért szétküld utánvét-tel az Országos Posztóköveteli Aruház Budapest, VII. Verseny-utca 2. szám egy férfiöltönyre elegendő 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna szövetet vagy kamgarnt.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Aranyhid.
Péntek: Varázskeringő.
Szombat: Császár katonái.
Vasárnap délután Eleven ördög. Este: Nagymama.

Hirdetések a függönyön. A színház igazgatósága ezuttal adja közre, hogy az előfüggönyre hirdetéseket holnaptól kezdve vesznek fel a színházi irodában. A pompás reklámmot bizonyára sok kereskedő fogja felhasználni. Alkalmasabb és célszerűbb hirdetést keresve se találhatnak.

Színházi hírek. Ma este ujjtják fel az Aranyhid vigjátékot. Pompás este vár ezért ma a publikumra. Az Aranyhid a francia boházatok között a legsikerültebb kacagató, szellemes és ötletes. Pénteken este változtatás nélkül adják elő újból a *Varázskeringőt*. A népszerű operett nagy sikere megköveteli, hogy a darabot mindaddig műsoron hagyják, amíg a közönség lankadatlan érdeklődése tart. Nagyban készül a társulat a Nagymama premierjére. A szezon operettjei közül kétség-telenül a Nagymama fogja kivívni az igazi tetszést, az őszinte művészi sikert. Ertékes munka szövege és zenéje egyaránt.

TÁVIRATOK.

Franko visszatérése.

London, márc. 18. A Morn. Leader jelenti Lisszabonból: Itt nem akar elnémulni az a szenzációs hír, hogy Franko visszatért Portugáliába. A diktátor állítólag Cardigaban, Lisszabon mellett, egy barátjának a házában lakik, melyet a rendőrség erősen őriz.

A haiti forradalom.

Páris, márc. 18. A Newyork Herald titeni kiadása tegnaptól keltezett Port au princei táviratot közöl, mely hírül adja, hogy a külföldi képviselők tanácskozásra gyűltek össze és elhatározták, hogy amennyiben a bonyodalmak nem fogynak mielőbb békés megoldást nyerni, Alexis elnöknek ultimátumot nyújtanak, amelyben lemondását és ideiglenes

kormány kinevezését fogják követelni. Szintugy követelni fogják a választások azonnali kiírását és meg fogják tiltani a további vérengzéseket.

Igazságszolgáltatás.

Az Achim-pör fináléja.

A nagy port fölvert ügy, amely égő csóvaként lángra lobbantotta a hamu alatt lap-pangó, izzó szenvedélyeket, kitörésre kényszerítette a ferrongó, elfojtott elégedetlenség, lázas elkeseredés, égő gyűlölet romboló vulkánját, rohamosan közeleg a befejezés felé. Nemcsak városunk szociális kérdésekkel foglalkozó társadalmá, hanem mondhatni az egész ország feszült várakozásteljes érdeklődése kísértette a tárgyalás egész menetét, lesi az esküdtek ajkairól elhangzó döntést.

A tegnap délelőtti tárgyaláson dr Váry Albert kir. ügyésznek a bizonyítás kiegészítését és új tanúk beidézését kérő indítványára vonatkozólag a védelem egyik képviselője, dr Pethő ellenindítványt adott be, amelyben a közzád képviselőjének az indítványát elvetni kéri, mert nem akarja még egyszer fölkaparni a már-már elült szenvedélyeket, nem akarja a politikai harcok és üldözés kísértő rémeit a törvénykezés szent csarnokában fölidézni.

Utána általános érdeklődés mellett Achim emelkedett szólásra és keserűen kifakadt amiatt a sok üldöztetés és szenvedés miatt, amit neki eddig szenvednie kellett.

— Az ügyész ur — ugymond — 21 vádpontot emel ellenem. Ha ezeknek a pontoknak csak csekély töredéke volna is igaz, most nem állanék egy józan, munkás, dolgozni tudó és akaró nép élén, hanem a fegyházban ülnék! Nem veszem azt a 21. pontot rossz néven az ügyész urtól, hiszen a 21-el a kártyában is nyerni szoktak! (Derültség.)

A bíróság zárt ülési határozata alapján a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó indítványt elvetette, egyben pedig elrendelte a Kuriának az Achim mandátumát megsemitő ítélete felolvasását. A délelőtti folyamán még az esküdtekhez intézendő kérdések megszövegezése körül folyt élénkebb vita, a legizgalmasabb, legérdekesebb rész azonban, a perbeszédék délutánra maradtak.

(A perbeszédék.)

Zsibongó, izgatott tömeg töltötte meg zsu-folásig a tárgyaló-terem minden zugát, feszült érdeklődéssel várva, hogy az eszmék és érvek harcából ki kerül ki győztesen.

Halálos, szinte fojtó csöndben emelkedett föl a közzád képviselője dr Váry Albert kir. ügyész, aki erős logikával és éles elmével fölépített, gyönyörűen kidolgozott másfél órás beszédében lépésről-lépésre, pontról-pontra döntötte meg a vádlott minden argumentumát, állításait, érveivel mintegy acélgyűrűkbe szorítva őt melyből szabadulni nem lehet. Fejtette a társadalmi fejlődés menetének a mozzanatait, a nehézségeket, amik ennek az előmozdítását gátolják s azokat a szinte kiszámíthatatlan károkat, amiket lelketlen igazgatók ennek a békés, nyugodt, természetkövetelte, fejlődésnek a megbolygatásával, vissza vetésével okoznak. Elismeri, hogy a mai társadalmi szervezet korhadt alapokon épül fel, hogy az állapotok javítására gyökeres, radikális reform

szükséges, de erre eszközül nem lehet és nem is szabad az izgatást egyik társadalmi osztálynak a másik elleni uszítását használni. Kéri a vádlott bűnösségének a kimondását.

Dr Pándy a főmagánvádló képviselője szintén hosszabb beszédben kér méltó meg-megtortlást.

(A védelem.)

Dr Várady Zsigmond terjeszti elő ezután védbeszédét, amiben a bibliából és Petőfitől vett idézetekkel igyekszik ügyfelét tisztára mosni, nem egyszer hangos derűtséget kelteve. Beszédének csak a bevezető részét mondhatta el, mert az elnök az idő előhaladott voltára, tekintettel a tárgyalás folytatását, ma délelőttre tűzte ki, amikor valószínűleg az ítéletre kerül a sor.

(Tüntetés Achim mellett.)

A tegnapi tárgyalásnak csattanós és hangulatos befejezéseként a parasztkirály párthívei parázs kis tüntetést rendeztek a törvényszéki épület előtt. Achimot és védőit, különösen Várady Zsigmondot viharos éljenzéssel fogadták, Pándy István ügyvédet azonban Bakos Mátyás főmagánvádló képviselőjét zajosan meg-abcugolták s »tyukprókátor« »borbélyfiskális« gunyneveket ordítva kísérték végig az utcán. Ez a kis epizód is jellemző a demokrata-vörösek harcmódorára, kik nem eszmékkel, de ököllel és brutalitással argumentálnak.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egyesület közgyűlése.

A biharmegyei gazdasági egyesület folyó hó 18 án délután 3 órakor az egyleti székház nagytermében tartotta meg rendes évi közgyűlését Markovits Antal elnöklete alatt. A tagok nagy számmal voltak jelen.

Markovits Antal elnök a megjelent tagokat üdvözölvén, a gyűlést megnyitja s bejelenti, hogy a napirend előtt Telegdi alelnök óhajt felszólalni.

Telegdi József Ováry Sándor választmányi tag elhunytáról emlékezik meg s meleg szavakban említi fel a kiváló gazdatiszt s választmányi tagnak a gazdasági egyesület körében kifejtett hosszas működését, miért is indítványozza, hogy Ováry Sándornak érdemei jegyzőkönyvbe iktattassék s özvegyének a közgyűlés fejezze ki részvétét.

A közgyűlés az alelnök indítványát elfogadta Weingärtner titkár előterjeszti az elnökségnek jelentését az egyesület múlt évi működéséről.

Az elnökségi jelentés kapcsán az egyesületbe felvett tagoknak felvételét jóváhagyja; egyebekben a jelentést tudomásul vette a közgyűlés s Beöthy László indítványára az elnökségnek önzetlen működése felett elismerését nyilvánította.

Egyleti titkár előterjeszti a számvizsgáló bizottságnak jelentését.

A közgyűlés a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a pénztárnoknak a felmentvényt megadja.

Egyleti titkár előterjeszti a folyó évi költségeloirányzatot, melyet a közgyűlés elfogadott.

A közgyűlés ezután a megüresedett 2 választmányi tagsági helyre megválasztja Karácsonyi János és Des Echerolles Kruspér Gilbertet s hivatali állásánál togra választmányba beválasztja Pap Elemér kultur főmérnököt. A jegyzőkönyvi hitelesítésére az elnök Pap Imre és Száhlender Károlyt kérvén fel, a gyűlést berekesztette.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 18.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	— — —	8.51
Rozs ápr.	— — —	12.57
Zab ápr.	— — —	91.11
Tengeri máj. 1908.	— — —	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 18.

Osztrák hitelrészvény	— —	626.25
Magyar hitelrészvény	— —	734.75
Leszámítoló bank	— —	403.—
Rimamurányi	— —	509.25
Osztrák-m. államvasuti részv.	— —	644.50
Közúti vasut	— —	528.50
Városi villamos vasut	— —	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. márc. 18.

Magyar arany járadék 4 száz.	— —	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	— —	92.—
Magyar koronajáradék	— —	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	— —	92.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	— —	95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölesön	— —	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	— —	140.—
Osztrák járadék papírban	— —	91.57
Osztrák járadék ezüstben	— —	96.50
Osztrák járadék aranyban	— —	113.75
Osztrák korona járadék	— —	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	— —	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	— —	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	— —	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	— —	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	— —	19.20

NYILTTÉR.

A

Kereskedelmi Csarnok disztermében**Nagyváradon, 1908. március****21-én, szombat este 8 órakor****Megyeri-Szkurka Ilona****DALESTÉLYE****Lincz Jenő zongoraművész**

és

Kriegner Kalmán hegedűművész**közreműködésével.**

Jegyek előjegyezhetők és kaphatók:

SEBŐ IMRE könyvkereskedésében.**I-ső hely 6 K. II-ik hely 4 K. Állóhely 2 K.**

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Irtá:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(23)

X.

Sempály napról-napra meghittebb lábbon közlekedett Sterziékkal, Cécillel tegeződött, Zinkának bemutatta Rómát úgy, ahogy ő értette és két-háromszor hetenként a családnál reggelizett, vagy ebédelt.

Az Ilsenberghi élőképek óta Zinka igen sokat járt a világba. Szörnyen divatba jött. Az urak mindenütt lábainál voltak; a hölgyek mind népdalokat akartak énekelni tanulni nála.

Az urakkal nagyon közömbösen bánt s rendkívüli előzékenységet tanusított a nők iránt, de kiváltképpen olyan hölgyek iránt, kikkel senki sem gondolt, mi rendkívül növelte népszerűségét.

Gróf Truyn leánykája, egy becses kis ördög, — ki minden héten háromszor felmondott komornájának, mindent tanulni akart, latintól kezdve a festészetig, de egy tanítóval sem tudott kijönni, Truyn magát kivéve — valóságos imádatlalt csüggött Zinkán s az ő keze alatt engedékeny lett, mint a bárány. Vulpini hercegnő különösen örült Zinka ezen szelidítő befolyásának kis hugára és Zinkát »valóságos kincs«-nek nevezte; míg Lady Julia Ellis, ki már két évvel ezelőtt, Meránban ismerkedett volt meg a fiatal leánnyal, büszke volt azon előjogára, hogy ő mutatta be Zinkát Rómában. Valahányszor Sterzi báróné ki nem járhatott, Lady Julia mindig kész volt Zinkát védőszárnyai alá venni s Lady Julia »szerdáin« Zinka segített neki a vendégek fogadásában s a teakészítésben.

Schalinger grófné, az alapítványi hölgy, Ilsenberghék rokona és szenvedélyes festőnő, ki csupa érzés volt, a realiztikus iránytól irtózkodott s a Winterhalter-féle korszakhoz hű maradt, »délceuse«-nek nevezte Zinkát, kirándulásokat tett vele, végigjárta vele a régiség-boltokat s végre le is festette Vulpini hercegnő számára egy legyezőn, egy lilium kelyhéből kinőve s lenge, fellegszerű látalakba burkolt fejfel s testtel.

Alig múlt el két hét s már ősei után tudakozódott egy amerikai, a szép Crespigny pedig — hozomány után. Norina, urnője háta megett udvarolt neki s Gandry grófné s Mrs Ferguson, határtalan féltékenységgel hódoltak meg neki.

De mindez legtávolabbról sem forgatta el a fejét, de még jóformán meg sem lepte. Gyermekekörától fogva elkényezte ték; bárhol mutatkozott eddig, mindenütt barátokra, bámulókra akadt. Örült, ha jók voltak hozzá az emberek, de tulajdonképpen nagyon csodálkozott volna, ha nem találta volna olyanoknak.

Sempály »botticelliszerű«-nek nevezte, azonban csupán benső lényére alkalmazta a jellemzést. Külsőleg Zinka nem bírt e kezdetlegesek szükkeblü bájával. Inkább Latour elragadó pastell-képeire emlékeztetett, vagy a tizenhatalcadik század még későbbi típusaira — például Lamballe hercegnőére. Soba sem bírt a szőkék elfogadott, szokásos arczszínelével, de még legüdébb ifju korában is halvány volt, barnás árnyakkal szeméi körül — míg a természetből hullámos haja, gesztenye szín és rőt között ingadozott. A haj kezd-tét lenge, pelykedző fürtöskék jelezék s arékül, hogy a homlokot elrejtették volna, különös szelidséget s egyuttal nyílt jelleget kölcsönöztek kedves arcockájának.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.**Közgazdasági Bank r. t.**

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.

Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket**5%**

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

*Az igazgatóság.***Hirdetések**

felvételnek
a kiadóhivatalban.

GÖZFÜRDŐ, GYÓGY-**-- FÜRDŐ-OTTHON. --**

Nem kell a **rheuma, csuzos, köszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztheti gőzben, vagy gyógynövény forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKO-féle szabadalmazott**

gőzfejlesztő készülékkel.

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazza közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheumát, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszedülést, rosullétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz

370. **4 fillérbe kerül.** 1-150

Egészségi cipők, valamint izzadság

szívó talpbetétek is itt kaphatók.

Megtekinhető a feltalálónál:

Rytkó ViktorJelenleg **NAGYVÁRAD, Nagyteleky-utca.**

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy
tavaszi ujdonságainkat
női ruhaszövetek, selymek, delinek és
mosóárúkbán, ugyszintén tavaszi női fel-
öltők és taft kabátokban megtekintse.
Szebbet, jobbat, divatosabbat
sehol olcsóbban nem kap
mint nálunk.

Két nagy csódtömegből
került 2500 méter gyapju delin à 50 kr., valódi
Koechlin-féle levartimok à 42 kr., **1000 mé-**
ter csikos tavaszi kelme 75 krajcártól,
1650 méter szines és fekete taft 1 frt 20
kr.-ért, 120 széles taft fihr és liberty selyem
még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.
Struc boák, selyem alsók, japán övek
27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben
a régi elismert szolid minőségek és árak.
Nagybecsű pártfogást kérünk:

Wallerstein
Fülöp Fiai
Bémer-tér, Pannonia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Hirdetések

felvételnek
a
Tiszántul
kiadóhivatalában.

T. c.
Szives figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek minden néven neve-
zendő régi kályhák átalakítási munkálatát, valamint az ismert szab.
„REFORM” fatüzelésre alakítandó kályhákat, legcélszerűbben a tavasz mentén eszközölni.
Megjegyzéssel felhozzuk, hogy a legegészségesebb és legtisztább ott-
hont csakis az ismert szab. „REFORM” fatüzeléses kályhák szolgáltatják.
Kiváló tisztelettel 130 1-10
HARDMUTH L. és C.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 6. sz.

Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.

»Unicum Drill«
vetőgépek
és BÄCHER-féle
acél-ekék
nagyon olcsó áron és előnyös feltételek
mellett kaphatók **ANDRÉNYI KÁ-**
ROLY és FIAI cégnél Nagyváradon.

Gépjavitó műhely
NAGYVÁRAD
Hattyu- és Vitéz-utcák sarkán.
Teljesen korszerűen, legújabb gépekkel
felszerelve és villanyerőre berendezve.
Készíték, javítók és szerelek mindennemű
gazdasági gépet, modern beren-
dezéseket, gőzgépeket. Elvállalom
nyomdai gépek javítását is felelősség
mellett.
A nagyérdemű közönség tömeges párt-
fogását kéri:
Schmidt Frigyes.

Valódi brünni szövetek
az 1908. évi tavaszi és nyári időszakra
Egy szelvény 1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú 1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (kabát, nad- 1 szelvény 12 korona
rás és mellény) 1 szelvény 15 korona
elegendő, csak 1 szelvény 17 korona
1 szelvény 18 korona
1 szelvény 20 korona
Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért,
szintúgy felöltőszövetet, turistalődönt, selyem-
kangarint stb. stb. gyári áron küld a mint meg-
bizható és szolid cég mindenütt ismert posztó-
gyári raktár
SIEGEL-IMHOF Brünn.
Minták ingyen és bérmentve.
A előnyök, a melyeket a magányos élvez. ha
szövetkészületét közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.
Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.
Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb
rendelésnél is, teljesen friss áruban.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
SZÉNSAV-MŰVEK
ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily meny-
nyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony
SZÉNSAVAT
a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szóda-
vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra
össze nem tévesztendő mesterségesen előállított,
kevesebb kiadós szénsavval
Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!
buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek
egész és féliteres üvegekben.
Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.
Elsőrendű asztali víz!
Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1-200
Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásvány
vizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.
Sürgőnyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. l. fon 18. sz.
Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
k ö r l e v e l e k,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, szamlák, falragaszok, bál meghívók, táncrendek, etlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

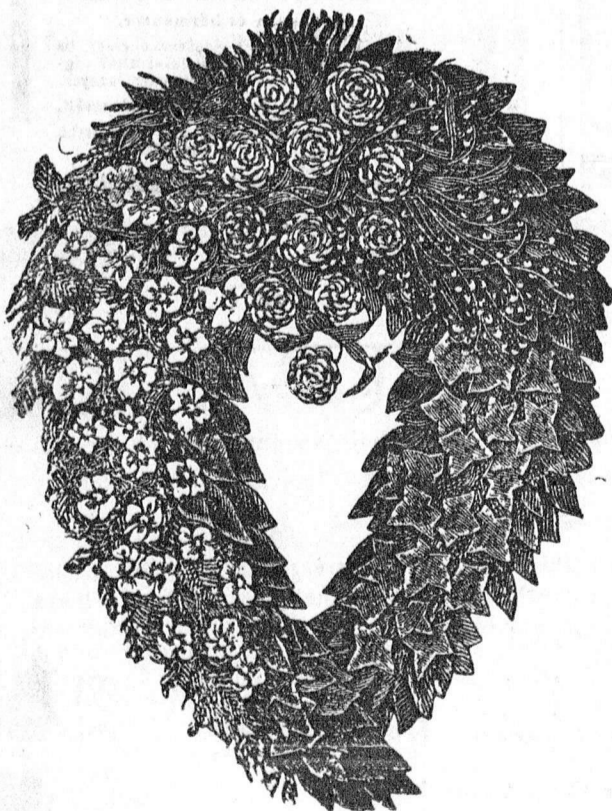
A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Élő virágokból:

ugyszintén gyászjelképek, szívkeresztek, horgony keresztek stb egészen frissen levágott virágokból kaphatók.

Csokrok menyasszonyi, koszoruleányi, bál vagy bármily alkalomra, szép berlini papírtartóval 1—3 frtig.

Csokrok atlasztartóval 3 frt 50 krtól 6 frtig, selyemtartókban **rózsa** és **kaméliák** 8 frttől 12 frtig, ami ezelőtt 15—20 frtba került.

Csokrok a legfinomabb mintájúak, a legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 frtig, ami ezelőtt 40—50 frtba került.

Gyászkoszorúk igen szép, tartós zöld és szép virágokkal díszítve 1—3 frtig.

Babékoszorúk ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2 forinttól 10 forintig.

Kivánatra részletes faj- és árjegyzéket mindennemű kertészeti cikkek-ből ingyen és bérmentve küldök, vidéki rendeléseknél kérem a pontos címet, valamint a rendelmény postán vagy vasuton szállíttassék. Rendelésnél elő nem szükséges, a küldemények utánvétellel küldetnek.

Kiváló tisztelettel

Farkas József,

a váradvelencei műkertészet és
rózsatelep tulajdonosa

Nagyváradon.